

SPRAWOZDANIA

**1. TEOLOGIA I DUCHOWOŚĆ MONASTYCZNA
W EPOCE PATRYSTYCZNEJ
(Sekcja Patrystyczna, Tyniec, 19-21 IX 2017)**

W dniach 19-21 września 2017 r. odbył się doroczny zjazd Sekcji Patrystycznej przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski. Gospodarzem spotkania było Opactwo Benedyktynów w Tyńcu (ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków), a głównymi jego organizatorami – obok Prezesa Sekcji Patrystycznej, ks. prof. dr. hab. Mariusza Szrama – byli tynieccy benedyktyni z opatem dr. Szymonem Hiżyckim na czele. Zjazd połączony był z trzema ważnymi wydarzeniami: 1) konferencją naukową, której temat brzmiał *Teologia i duchowość monastyczna w epoce patrystycznej*; 2) wyborem nowego Zarządu Sekcji Patrystycznej; oraz 3) uroczystością wręczenia **Księgi Jubileuszowej ks. prof. dr. hab. Bogdanowi Cześzowi** z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wybitnemu znawcy teologii patrystycznej (zwłaszcza pneumatologii Ojców Kościoła), z okazji 70-lecia urodzin i 40-lecia pracy naukowo-dydaktycznej.

Spotkanie nieoficjalnie rozpoczęło się we wtorek (19 IX) wieczorem podczas kolacji. Natomiast blok merytoryczny rozpoczął się w środę (20 IX) o godz. 8.30. Pierwszą część sesji przedpołudniowej otworzył Prezes Sekcji Patrystycznej, ks. prof. dr. hab. Mariusz Szram, a następnie przekazał prowadzenie obrad ks. prof. dr. hab. Bogdanowi Czyżewskiemu z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. W czasie tej części spotkania swoje komunikaty wygłosili następujący prelegenci: 1) ks. prof. dr. hab. Marek Starowieyski (Warszawa): *Od ascetów do zakonów*; 2) ks. prof. dr. hab. Leszek Misiarczyk (UKSW): *Terapeuci – żydowski prekursorzy monastycyzmu chrześcijańskiego w „De vita contemplativa” Filona z Aleksandrii*; 3) ks. dr. Arkadiusz Nocoń (Rzym): *Obraz Boga w Apoftegmaty Ojców Pustyni*; 4) o. prof. dr. hab. Leon Nieścior (UKSW): *Aleksandryjskie inspiracje w egzegezie Nila z Ancyry na podstawie pisma „O monastycznej ascezie”*; 5) prof. dr. hab. Agnes Bastit (Université de Lorraine w Metz): *„Insignes monachi” – „quasi chorus beatorum”*. *Kościół akwilejski i życie wspólne duchownych około 370 r.*; 6) ks. dr. hab. Waldemar Turek (Pontificia Università Urbaniana w Rzymie): *Praca fizyczna w życiu zakonnym: argumentacja św. Augustyna w „De opere monachorum”*. Po ostatniej prelekcji miała miejsce dyskusja i półgodzinna przerwa kawowa.

Druga część sesji przedpołudniowej rozpoczęła się o godz. 11.30. W czasie jej trwania zostały wygłoszone cztery komunikaty: 1) bp dr. hab. Piotr Turzyński (KUL – Radom): *Opieka nad chorymi jako droga do świętości według św. Doroteusza z Gazy*; 2) ks. dr. hab. Michał Kieling, prof. UAM (UAM – Kalisz): *Upadek czy rozwój? Monastyczna kultura intelektualna w Kościele zachodnim w okresie późnej starożytności na przykładzie Vivarium Kasjodora*; 3) ks. prof. dr. hab. Mariusz Szram (KUL): *Rygorizm ascetyczny i laksyzm moralny we wczesnochrześcijańskich ruchach heretyckich*;

4) ks. dr Adam Wilczyński (WSD Kielce): *Nauka o Duchu Świętym w pismach Grzegorza Wielkiego*. W tej części konferencji zamiast wcześniej zaplanowanego komunikatu ks. dra Janusza Lewandowicza (Łódź) – *Prawodawstwo zakonne Justyniana Wielkiego*, został wygłoszony komunikat przez ks. prof. M. Szrama. Również tę część spotkania zakończyła dyskusja, a po jej zakończeniu uczestnicy konferencji udali się na obiad.

Po obiedzie, o godz. 14.30, członkowie Sekcji Patrystycznej spotkali się na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym, gdyż w związku z wpływem pięcioletniej kadencji ustępował dotychczasowy Zarząd Sekcji. Spotkanie to prowadził ks. prof. M. Szram – dotychczasowy prezes Sekcji. Omówił w skrócie prace, które zostały zrealizowane przez Zarząd w ciągu minionych lat, a następnie poprosił ks. dr. Jerzego Dudę – dotychczasowego skarbnika Sekcji, o przedstawienie sprawozdania finansowego za pięć minionych lat. Po części sprawozdawczej odbyły się wybory nowego Zarządu Sekcji Patrystycznej. Najpierw dokonano wyboru prezesa. Członkowie Sekcji wykazali w tym względzie wielką jednogłośnieść, gdyż już w pierwszym głosowaniu 2/3 głosów zdobył dotychczasowy wiceprezes Sekcji – ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (30 na 45 osób uprawnionych do głosowania zagłosowało na niego). Elekt przyjął wybór i wskazał swego zastępcę w osobie ks. prof. dr. hab. Norberta Widoka z Uniwersytetu Opolskiego. W kolejnym głosowaniu członkowie Sekcji wyrazili aprobatę dla kandydatury ks. Widoka na wiceprezesa Sekcji, a elekt przyjął wybór. Następnie nowy prezes wskazał ks. dr. hab. Piotra Szczura, prof. KUL jako kandydata na skarbnika. Kandydatura ta została zatwierdzona przez członków przez aklamację, a elekt przyjął wybór. W ten sposób ukonstytuował się nowy Zarząd Sekcji Patrystycznej i rozpoczął pięcioletnią kadencję, trwającą do września 2022 roku.

Po zebraniu sprawozdawczo-wyborczym uczestnicy zjazdu przeszli do kościoła Opactwa Benedyktynów, w którym o godz. 16.00 rozpoczęła się uroczysta Msza św., której przewodniczył Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup prof. dr hab. Marek Jędraszewski, Metropolita Krakowski, który też wygłosił homilię. Po Mszy św. miała miejsce krótka przerwa kawowa.

O godz. 17.30 rozpoczęła się Uroczystość Wręczenia Księgi Jubileuszowej (okolicznościowego tomu „Vox Patrum”) ks. prof. dr. hab. Bogdanowi Cześnowi z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Uroczystość prowadził ustępujący Prezes Sekcji Patrystycznej – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram. Krótką biografię Jubilatę przedstawił ks. dr hab. Paweł Wygralak, prof. UAM, zaś okolicznościową laudację wygłosił ks. prof. dr hab. Franciszek Drączkowski – emerytowany profesor KUL (zmarły 26 IV 2018). Po laudacji ks. prof. M. Szram dokonał wręczenia Księgi Jubileuszowej, a uczestnicy uroczystości odśpiewali *Plurimos annos*. W czasie sesji jubileuszowej głos zabrali przedstawiciele poszczególnych środowisk naukowych: bp dr hab. Piotr Turzyński z KUL, dr hab. Waldemar Turek – przedstawiciel Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej (wygłosił przemówienie w języku łacińskim), ks. prof. dr hab. Marek Starowiejski z UW, ks. prof. dr hab. Edward Staniek z UPJPII, ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski z UAM, ks. prof. dr hab. Norbert Widok z UO, ks. dr hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII z Wydziału Teologicznego UPJPII Filia w Tarnowie, o. prof. dr hab. Leon Nieścior z UKSW, o. dr Szymon Hiżycki – Opat Tyniecki, o. dr Bernard Marciniak OFM – Prowincjał poznańskiej prowincji Świętego Franciszka z Asyżu Zakonu Braci Mniejszych, o. dr Maksymilian Nawarra

OSB oraz J.E. Arcybiskup Marek Jędraszewski. Na zakończenie Jubilat wyraził swą wdzięczność za dedykowanie mu specjalnego tomu „Vox Patrum”, zorganizowanie uroczystości jubileuszowej oraz słowa wypowiedziane przez przedstawicieli różnych środowisk reprezentowanych na uroczystości.

Ten bogaty w wydarzenia dzień spotkania patrologów zakończył raut połączony ze spotkaniem informacyjnym, w czasie którego przedstawiono aktualia wydawnicze, plan tematyczny „Vox Patrum”, planowane konferencje naukowe oraz poruszono inne sprawy bieżące.

Trzeci dzień spotkania (drugi dzień obrad – czwartek, 21 IX) rozpoczął się Mszą św., sprawowaną w tynieckim kościele o godz. 7.30, której przewodniczył i w czasie której wygłosił homilię Dostojny Jubilat – ks. prof. dr hab. Bogdan Cześ. Po śniadaniu, o godz. 9.15 (z lekkim opóźnieniem), rozpoczęła się pierwsza część sesji przedpołudniowej, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Norbert Widok z Uniwersytetu Opolskiego. W czasie tej części konferencji wygłoszono sześć komunikatów: 1) ks. dr Stanisław Adamiak (UW): *Jak komputery pomagają odnaleźć mnichów-prezbiterów*; 2) dr hab. Ewa Osek (KUL): „... abyśmy nie karmili się pokarmem demonów”: *ascetyzm chrześcijański w Orygenesie „Contra Celsum” 8, 30 i ascetyzm pogański w Porfiriusza „De abstinentia” 2, 42-43*; 3) dr Karolina Kochańczyk-Bonińska (UKSW): *Saloi – święci szaleńcy Chrystusa*; 4) ks. dr hab. Marcin Wysocki (KUL): *Pewniejsza nadzieja? Monastycyzm w epistolografii łacińskiej IV-V wieku*; 5) ks. dr Wojciech Kamczyk (UŚ): *Rola i miejsce wspólnoty monastycznej w Kościele według św. Augustyna*; 6) ks. dr hab. Paweł Wygralak, prof. UAM (Poznań): *Znaczenie wyglądu zewnętrznego mnichów w realizacji rad ewangelicznych. Wskazania reguł galijskich i iberyjskich*. Po ostatnim wystąpieniu miała miejsce dyskusja, a po niej nastąpiła przerwa kawowa. Obrady wznowiono o godz. 11.30 rozpoczynając tym samym drugą część sesji przedpołudniowej. W czasie obrad zostały wygłoszone cztery komunikaty: 1) o. dr Szymon Hiżycki OSB (Tyniec): *„Institutiones” Jana Kasjana: zagadnienie rodzaju literackiego*; 2) s. dr Blanka Szymańska OSB (Ełk): *Koncepcja wspólnoty w „Regule” św. Benedykta i „Regule dla dziewic” św. Cezarego z Arles*; 3) ks. dr hab. Jan Żelazny, prof. UPJPII (Kraków) – ks. dr hab. Andrzej Uciecha, prof. UŚ (Katowice): *Mistyka w pismach Ojców orientalnych. Izaak z Niniwy i Jan z Dalijata*; 4) o. dr hab. Mieczysław Celestyn Paczkowski OFM, prof. UMK (Toruń): *Prostota, udawana głupota i szaleństwo dla Chrystusa w duchowości starożytnego monastycyzmu*. Również po tej części spotkania odbyła się dyskusja.

Konferencję zamknął ustępujący prezes Sekcji Patrystycznej – ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, który dokonał podsumowania obrad oraz podziękował Organizatorom za logistyczne przygotowanie dorocznego zjazdu patrologów. Na zakończenie spotkania głos zabrał nowo wybrany prezes Sekcji – ks. prof. dr hab. Bogdan Czyżewski, który jeszcze raz podziękował członkom Sekcji za okazane mu zaufanie, wyraził wdzięczność członkom ustępującego Zarządu oraz podał ogłoszenia informujące m.in. o tym, iż kolejny zjazd Sekcji Patrystycznej odbędzie się w Kaliszu w dniach 18-20 września 2018 r., a tematem będzie „Kościoł w Afryce Prokonsularnej”.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL